

izhaja vsaki torek in soboto. Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Veturini št. 9, kamor je naslavljeti pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Rokopisi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

„Gorica“

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2-50.

Upravništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Veturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od čveterostopne petiti vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

Št. 69.

V Gorici, v soboto dne 28. avgusta 1909.

Leto XI.

Kaj je goriška „Kmečka stranka“?

Ta stranka je past, v katero lovijo našega kmeta liberalci Gabrščekove in Frankove struje. Že ime te stranke je slepilo. Imenuje se „Kmečka stranka“, a je stranka brez kmetov. Pardon! V tej stranki je res tudi nekaj kmetov in posestnikov, a ti nič ne ukažejo in so brez vpliva. Oni so le lestvica, po kateri hočejo nekateri kmečki „prijatelji“ splezati do časti in masti. Vidni in nominalni voditelji so: advokat dr. Franko, veleposestnik Ivan Saunig v Biljah in Ivan Armolja, bivši vrtojbeni občinski redar, sedaj urednik „Kmečkega glasa“. Prvi hoče postati namestnik deželnega glavarja — in pa deželni odbornik. Drugemu gre za čast deželnega poslanstva. Tretji skuša kot urednik strankinega glasila in kot plačan agent in parade-kmet goriških liberalcev s svojim nabrušenim jezičkom prislužiti nekoliko kronic.

Pravi, čeravno nevidni voditelj „Kmečke stranke“ je pa bivši učitelj Andrej Gabršček s celo gardo liberalnih učiteljev; zaradi svojega razupitega liberalizma sicer ne nastopa javno kot „kmet“, ker dobro ve, da je naše ljudstvo po večini še verno, in da bi s svojim javnim nastopom le škodoval lovu na kmeta. On stoji za kulisami, a ima vse druge kmečke voditelje na vrvi. Kaj išče ta liberalni general pri našem kmetu? Vse: čast deželnega poslanstva in mast deželnega odborništva. On je dandanes politični bankroter, ki ne spravi z vsemi liberalnimi frakarji niti enega kandidata v deželni zbor, če mu ne pomagajo zopet Frankovi „kmetje“. Lani je šlo; lani so ga rešili potopa agrarci; pomagali so mu tudi socijalni demokrati, katerim je dal po dr. Treotu pismeno zagotovilo, da bo njih stremljenje podpiral. Ker pa ni držal besede, ker jih je v „Soči“ celo grdo zmerjal, so mu odpovedali vsako podporo in tako bo letos — upa vsaj — naš kmet njegov rešitelj.

Glavna opora in najdrznejši agitatorji „Kmečke stranke“ so liberalni učitelji; ta stranka bi se torej morala

prav za prav imenovati učiteljska stranka.

Kaj išče liberalni učitelji v kmečki stranki? Ne povišanje plače in penzije! V agrarni obleki upajo doseči to, kar se jim ni dozdej posrečilo v drugih oblekah. Seveda delajo račun brez krčmarja, kajti naš kmet ni tako nepreviden in neumen, da bi volil v deželni zbor take kandidate, za katere bodo liberalni učitelji brusili pete in jezik z namenom, da zvišajo učiteljske plače na **kmečke stroške**.

L. 1896 je bilo razposlalo iz Ajdovščine več učiteljev to-le okrožnico: Učitelji na Goriškem, pozor! Katera stranka bi hotela učiteljstvu pripomoči do tega, kar mu gre po božjih in državnih postavah? Oglasi naj se, pokaže naj se, in ž njo naj bi šlo učiteljstvo v boj. Ne vezimo pa se z nobenim, ne pomagajmo nobenemu, če se drugače še tako vjemamo, ako ne vemo, za kaj. Držimo se navodila: dam ti, če daš ti meni.

„Slovenski Narod“ je imenoval svoj čas pisalce te okrožnice „goriške nihiliste“. In glejte! Večina teh učiteljev je zdaj prijadrila v „Kmečko stranko“; nekateri so celo odborniki te stranke. Nekoliko časa so lavirali med „Slogino“ stranko in Gabrščekovo liberalno stranko, a že pri predzadnjih deželnozborskih volitvah so se bojevali v liberalnem taboru. Liberalna stranka jim je bila obljubila učiteljskega zastopnika v deželnem zboru in izpolnitev njihovih zahtev. Ker pa ni mogla ali ni hotela učiteljem izpolniti vseh obljub, frk! so uskočili v tabor Frankovih „kmetov“.

Pred 13. leti, ko je izšla goriškokrajna okrožnica, niso bili učitelji na Goriškem dobro plačani, a med tem se jim je v samih **zadnjih osmih letih plača dvakrat povišala**. Da je bilo to mogoče, je zasluga tudi naših poslancev, posebno pa dr. Gregorčiča in prof. Berbuča. Državna poslanca dr. Gregorčič in grof Alfred Coronini sta izposlovala l. 1899 od ministerstva predlog za deželni šolski zalog. Temu predlogu se je laška večina v deželnem zboru

trdovratno upirala, a se končno vendar vdala v toliko, da daja dežela vsako leto 250 tisoč kron šolskim okrajem. Od tega četrt milijona dobiva tolminski šolski okraj 28 tisoč kron, goriška okolica 71.100 kron in sežanski šolski okraj 37.688 kron. Za toliko tisoč kron so razbremenjeni naši kmetje in posestniki, ki bi morali drugače plačevati doklade na zemljiški in hišni davek. Po prizadevanju tudi naše stranke, posebno pa prof. Berbuča se je iztrgalo pobiranje užitnine iz rok zasebnim zakupnikom, za katere se je Gabršček z vsemi močmi potegoval. Deželni dohodki od užitnine so se znatno zvišali in šolski okraji dobivajo od deželne uprave 20 od sto doklade od užitnine na vino in mošt in davščino I K od hektolitra na drobno potočnega piva.

Ti deželni prispevki pa nikakor ne zadostujejo, da bi se pokrili vsi stroški za ljudsko šolstvo. Kar še manjka, plačujejo večinoma le kmetje in posestniki. Okrajni šolski sveti namreč nalagajo v pokritje šolskih stroškov doklade na zemljiški, hišni in pridobinski davek. Te doklade so že zdaj silno visoke, kajti tolminski okraj ima 100, goriška okolica 80 in sežanski okraj 110 odstotne šolske doklade. Z drugimi besedami: V tolminskem okrajnem glavarstvu plačuje kmet na vsako krono zemljiškega in hišnega davka še eno krono, v goriški okolici še 80 vinarjev, v sežanskem okrajnem glavarstvu še eno krono in deset vinarjev v pokritje ljudsko-šolskih potrebščin. Vkljub tem neznosnim dokladam ima n. pr. tolminski okrajni šolski svet še približno 400 tisoč kron dolga! To so grozne razmere! Kmeta mora biti konec!

Vkljub dvakratnemu zboljšanju učiteljskih plač v teku zadnjih 8 let, vkljub temu, da kmet komaj več diha pod težo dosedanjih davkov in šolskih doklad, so se liberalni učitelji vendar zopet oglašili z novimi zahtevami. In sicer zahtevajo:

1. Znižanje službenega časa od 40 na 35 let. Tozadevno prošnjo in zahtevo so že predložili deželnemu zboru. Ko bi se ta zahteva izpolnila, bi se penzijski zalog v malo letih tako obtežil, da bi

se morale doklade na zemljiški in hišni davek zopet povišati. Sicer pa naj se ljudski učitelji ne sklicujejo na 35 letno službeno dobo akademiško izobraženih uradnikov, kajti ti nastopajo navadno svojo službo s 25 do 26 letom, med tem ko začne lahko goriški ljudski učitelj službovati že z 19–20 letom. Po sprejetju 35 letne službene dobe bi prišli učitelji v penzijo že s 54 do 55 letom. To je vendar malce prezgodaj! Kmet mora garati, dokler more gibati z enim udom!

2. Zahtevajo isto plačo in penzijo, kakršno imajo državni uradniki od XI. do VIII. činovnega reda, namreč 1900 do 5400 kron na leto. To so zahtevali naši liberalni učitelji skupno z „Zavezo avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“ lani na glavni skupščini teh učiteljskih društev.

Sprejete te učiteljske zahteve bi pomenjalo za našega kmeta, da bi moral **zraven** dosedanjih šolskih doklad plačevati **na vsako krono** zemljiškega in hišnega davka šolsko doklado **treh kron**, v slučaju pa, da bi hotela država prevzeti polovico stroškov za ljudsko učiteljstvo, še doklado I in pol krone.

Naše stališče nasproti tem zahtevam je znano.

Mi privoščimo učiteljem iz srca primerno izboljšanje njihovih dohodkov, ako prevzame stroške za ljudsko šolstvo dežela potom deželnega šolskega zaloga ali pa država. Dokler pa mora kriti kmet in posestnik večino šolskih stroškov, protestiramo odločno proti vsakemu povišanju učiteljskih plač. **Kmet je glavni stebel našega naroda — in ta stebel se ne sme zrušiti pod težo novih davkov in doklad.**

To je naše stališče.

Stališče „prijateljev“ kmeta, za katere se štelijo naši združeni liberalci Gabrščekove in agrarne barve, je pa drugačno! Njih listi se popolnoma strinjajo s temi zahtevami liberalnih učiteljev.

„Kmečki Glas“ n. pr. je objavil lani članek „Ljudski učitelji in mi“, v katerem je zagovarjal vse te učiteljske zahteve s tako gorečnostjo, da je moral vsakdo misliti, da je spisal ta članek kak učitelj. A glejte! Oglašil se

Idealist.

Di.

„Kako krasna je pač ta slovenska zemlja!“ vsklikne Bogatajev Ivan, ko je uprl svoj vesel pogled raz razkošno kopalniško verando na strmo romantično obalo Jadranskega morja.

„Da, krasna, ... Ivane!“ — vzdihne otožno njegov сосед Joško, mal, suhljat clovek, kateremu se je na licu zrcalila skrb in velikodušje.

Tresoči glas razburjenja in čuvstva mu ni pustil, da bi nadaljeval svoj govor. Poznalo se mu je, da je vzbudil v njem Ivan ono najobčutljivejšo žilico, ki globoko objokuje in obžaluje vsako narodno zgubo in nazadovanje.

Ivan je bil nenavadni slovenski lahkoživec, kakoršnih, hvala Bogu, imamo malo. — Bil je bogat vdovec brez ožjega sorodstva, ki je brez skrbi in programa razsipal denar svoje ranjke soproge. — Živel je le sebi in svoji ožji družbi, ne poznavajoč vzvišenih poletov in plemenitih vzorov, kakoršnih pričakujemo pri redki samostojni slovenski

inteligenci. — Čezmerno uživanje ga je popolnoma zaslepilo, da je povsod iskal in videl le lastni „jaz“.

Bil je pa dober psiholog, zato je takoj spoznal, kak boj bije globokočuteča Joškova duša.

„Pusti! Ne bodi idealist, Joško!“ pretrže ga Ivan v toku njegovih čuvstev in misli.

„Hm! Idealist, Ivan! Kje imaš srce?“ ga pomenljivo vpraša Joško z rosnim pogledom.

„Srce. Mar misliš, da stojim pod oknom svoje ljubice. Kaj srce? Srce mi je pri polno obloženi mizi, pri veseli družbi ... v družbi ... Ha! ha! Ali ni to lepo?“

„Oh, kam plovemo? Kam dospemo tako, ubogi Slovenci, ako obrnemo vse svoje mišljenje le na materialno uživanje? Kdo nas reši gotovega propada?“

„Ideali!“ se ironično nasmehne Ivan. —

„Ti se posmehuješ idealom! Ali znaš: narod brez idealov je duševno mrtev.“

„Z ideali ne boš polnil svojega želodca, brate! Pamet, pamet“, se nekako porogljivo odreže Ivan.

„Vidim, da si se popolnoma udal telesnemu uživanju, postal si nesposoben za vzvišene, plemenite namene.“

„Da, take sanje naj te živijo! Glej, stoletja smo bili Slovenci gospodarji obale jadranskega morja, bili smo vladarji na morju, edini priznani gospodarji vodnih sil od slobodoljubnih Benetk do pisane grške obale. Naša zaupljivost, naša odkritosrčnost nas je s tujci pobratila, ali ob enem tudi uničila. Tujci so znali izrabiti našo zaupnost ter so nas s svojo lokavostjo prekanili — in nas počasi popolnoma odtisnili raz morje na suho ter se polastili vseh važnih in koristnih točk ob jadranskem morju. — Do tega je privedla Slovence njihova idealna duša!“

„Ne oporekam, Ivane. — Toda, ako smo vsled lastne zaupljivosti dospeli na rob narodnega propada, mar naj skočimo sedaj sami vanj? Priznaj, nas li ne vodi tako kot tvoje objestno lahkoživlje z naglimi koraki v mreže naših

narodnih sovragov? — Ti se udajaš goljufigi iluziji, da se temu narodu ne more več pomagati! — Ti si na krivem potu!“

„Zaman je, mrtveca obujati.“

„Žig večne sramote bodi utisnjem na čelo onemu, ki obupa nad bodočnostjo lastnega naroda. — Glej, tvoja pot vede naravnost v propast. — Vi mladi lahkoživci ste srečni le pri šibečih se mizah, živite le ob svojih prijetnih spominih, ali za drugo nimate niti smisla niti odvažnosti. Ali take ideale vržem jaz v globočino morja, pa želim, da bi mesto njih prišli na dan le realni nazor, ki edini imajo moč v sebi, da privedejo Slovence do nekdanje slave in moči. — Kar je bilo naše, zahtevamo za se! A do tega pridemo le z delavnostjo, odločnostjo in brezobzirnim bojem za lastne pravice. To nam bodi ideal, ali ob jednom tudi realnost vsaj v bodočnost, katero moramo doseči, naj velja kar hoče.“

„Kaj boš dosegel, revež, z samim deklamovanjem! — Tu treba v prvi vrsti kapitala.“

je sam podpredsednik kmečke stranke I. Mrmolja in je izjavil: Ker mnogi govorijo, da je članek spisal kak učitelj za učitelje, povem, da sem članek jaz spisal za stranko. V tem članku pravi Mrmolja med drugim: Dolžnost naša je, in vam (učiteljem) zagotavljam, da bomo mi našega kmeta privedli do tega, da bo naš ceniti ljudsko šolo in spoštovati učitelje, kakor se spodobi in je to potrebno... **Kar učitelji do sedaj zahtevajo in so sklepali na istem shodu v Gorici ni nič kaj takega, da bi moralo našemu kmetu na sploh škodovati.** Zahteve, ki jih stavijo učitelji za **raščirjanje ljudskega pouka** morajo biti tudi zahteve kmeta.

Ali ste ga slišali kmečkega „prijatelja“ Mrmolja! Zdaj se mu kmet nič ne smili, ki bi moral nove stroške kriti; zdaj se približuje liberalnim učiteljem, ker jih potrebuje kot agitatorje pri deželnozborskih volitvah! In ta kmet za parado je tudi za celdnevni pouk in za sletno vsakdanjo šolo! Dozdaj smo imeli na Goriškem posebno na kmetih skoro izključno le poldnevni pouk in oletno šolo. Proti osemletnemu obveznemu pouku se je uprlo kmečko ljudstvo tudi v drugih bogatejših deželah. In v naši ubogi deželi, pri takem pomanjkanju delavcev naj hodi deček od 6. do 14. leta v šolo, potem naj obiskuje par let še nadaljevalni tečaj! Še par let — in že je treba nastopiti vojaško službo, tako da preživi kmečki sin skoro polovico življenja — v šoli in v vojašnici. V takih razmerah mora iti kmetijstvo rakovo pot! Zato pa kličemo tistim našim kmetom, ki so se dali z obljubami in z lepodonečimi frazami speljati v tabor „kmečke“ stranke: Odprite oči in obrnite hrbet stranki, od katere bote imeli le materialno škodo!

(Dalje prihodnjič.)

Opazke k javnemu shodu „Kmečke“ stranke v Štanjelu.

Nismo izlepa čitali take kolobocije kot je poročilo v „Edinosti“ o shodu v Štanjelu. Pravijo, da je to kolobocijo napisal sam bivši poslanec in veščak v kupčiji s trtami, g. Jože Štrekelj, kar prav radi verujemo v očigled duševnim „zmožnostim“ tega moža.

Pišemo: shod „kmečke“ stranke in ne: „kmečke stranke“, ker bi si bila z isto pravico smela nadeti naslov: „učiteljska“, „veleposestniška“, „gosposka“ stranka z ozirom na mešanico stanov ljudi, ki pravijo, da jo tvorijo. „Gorica“ je pojasnjevala, da mora imeti stranka tako ime, da se more z njim imenovati vsak posamni pristaš. To svojstvo imajo imena vseh strank. Ali naj kedo reče

„Da, to vem. — Ali znaj, najprej se moramo zavedati, da to, kar sedaj obogačuje tujce in naše najhujše narodne nasprotnike, da je to nekdanje bilo naše. In vzbudim enkrat to zavest v Slovencih, ne bojim se za drugo. — Najprej moramo spoznati, da smo bili nekdanje veliki, mogočni, ali da smo vsled svoje premajhne izobrazbe vse to zgubili. Naš narod je dovteten, vsprejemljiv, zato se ne bojim, da ga ne bi mogel pridobiti za občerkoristno idejo...“

„Ali kaj blodiš... prijatelj?“ ga pomiluje pogleda Ivan.

„Blodim! Ha! taki so ti lahkoživci, ki so vajeni živeti le v miru in sedeti na latorikah dvomljivih zaslug. Blodim, praviš! Da, blodim, ali vedi, da ne blodim samo jaz; cela truma nas je, ki isto mislimo. — To misel moramo vreči med narod, da iz te iskre nastane požar. — Vsi pravi Slovenci se morajo sprijazniti z mislijo, da: kar je nekdanje bilo naše, zopet mora biti naše.“

„Kaj boš naredil s takim pretiranim fanatizmom, ki mnogo več škoduje

Frankotu, Medveščekoma, Bajtu, Križmanu, Sauniku itd. kmet, potem bo videl, kak odgovor dobode. Stranka bi se torej morala zvati „liberalno-proti-duhovniška stranka“, kajti le to je skupno vsem njenim pristašem, da so liberalci in proti duhovnikom.

Naslov: „kmečka stranka“ je le „švindeli“ (slepilo), kakor je goli „švindeli“ nje nastanek in sestava. To je povedal nevede indirektno na shodu sam g. Mrmolja. Mi ga nazivamo „gospod“, ker tudi on nazivlja v svojem „Glasu“ svoje ustanovnike gospod. To ga pa nič ne ženira v njegovi trditvi, da njegova stranka ni gosposka. Kolobocija! Trdil je namreč: „Namen naši stranki je organizirati kmeta, kakor se dandanes vsi stanovi organizirajo“. Škoda, da ni bilo nikogar na shodu, da bi bil g. Mrmolja rekel: Zakaj se pa organizirajo ljudje ravno po stanovih? Ker ima vsak stan ne le svoje posebne koristi, ampak večkrat tudi nasprotno drugemu stanu. Vzemimo le kmeta in učitelja! Kdor pravi, da hoče organizirati kmeta, ta izjavlja, da hoče delati na to, da bo imel kmet kolikor mogoče mnogo dohodov in kolikor mogoče malo izdatkov. Vzemimo zadnje! Te tvorijo najobčutnejše davki, doklade za šolo in posebno za plače učiteljem. Učitelji pa in v prvi vrsti tisti, ki so sokolovodje Mrmoljevi, zahtevajo ravno najbolj zvišanje svojih plač, in sicer ne morda malenkostno! Po teh zahtevah bi imeli nekateri učitelji krasno plačo 5400 K na leto (in temu dosledno vsi učitelji krasno penzijo.) To bi bilo okroglo računjeno 450 kron na mesec ali 15 kron na dan! To bi res ne bilo slabo. In pri tej plači bi se mogli gospodje učitelji, ki se družijo z Mrmolja, še vedno tako intenzivno baviti s politiko kot se sedaj! Ni jim tega zameriti, saj pravi pregovor: Pomagaj si sam, in pomore ti Bog! A kdo naj plačuje te ogromne plače učiteljem? Po ogromni večini pač kmet. To bi bila torej ena točka Mrmoljeve „kmečke organizacije. Nikdo pa — menimo — ni tako blazen, da bi mogel trditi: Mrmoljeva organizacija bo kmetu dohodke toliko povzdignila, da bo (kmet) kar izlahka zmagoval ogromni povišek na davkih za plače učiteljske.

Dokler se Mrmolja in njegova „kmečka“ stranka opirata na učitelje, dokler jima bodo učitelji glavni agitatorji po deželi, naj naš kmet od te stranke nič dobrega ne pričakuje. Vsakdo lahko razvidi, da bi se učitelji za to stranko ne pehali, ako bi se jim nje voditelji ne bili zavezali, da bode stranka v dež. zboru delovala za zvišanje učiteljskih plač. Zatorej g. Mrmolja: Z učitelji ven iz „kmečke“ stranke, potem govorite o organiziranju kmeta!

Tak odgovor bi bil zaslužil Mrmolja za svoje „farbanje“ v Štanjelu.

Češki agrarci niso kmetje, ampak veleposestniki, je rekel g. Mrmolja. Tako?

ne koristi. — Pameten bodi in glej na svojo bodočnost, ga pomilovalno opomni Ivan.

„Za svojo bodočnost, praviš. — Sram me je, da tako govoriš! Pravi Slovenec mora vse žrtvoriti za narodni bitek. Zato polagam tudi jaz tu na obali nekdanje našega in dal Bog kmalu zopet našega Jadranskega morja vse svoje na narodni žrtvenik narodu v korist. Od sedaj hprej hočem postati apostol Slovincem, da jim priborim v družbi svojih somišljenikov pravice, ki jim gredo po božjem in človeškem pravu. — Ako je Bog z nami, kdo bo proti nam?!...“

Ivan prime Joška nalanko za rokav. — Od zadaj so se slišale redke stopinje.

„Ein reizender Anblick, meine Herrn!“ pravi malomarno došli hotelier, nemški debeljakovič, našima zancema.

Jošku očevidno ni bil prijeten ta obisk. — Še enkrat upre svoj pomiljivi pogled na zahajajoče sonce, ki se je kopal v njem s svojimi zlatimi žarki, pogleda tolstega vsakdanjeviča, v srcu ga nekaj stisne... in odide.

Kaj pa delajo bivši veleposestniški poslanci v „kmečki“ stranki? Kaj dela veleposestnik Saunik v vodstvu „kmečke“ stranke?

Tomajski župan g. Vran meni, da je nastala „kmečka“ stranka vsled prepira med napredno (ali se boji reči: liberalno?) in klerikalno (ali se boji reči: ljudsko?) stranko. Če jim je bil torej prepis tako zlo, zakaj se pa prepirajo z našo stranko zdaj oni v svojem „Glasu“? Kolobocija!

Ustanovitelj „kmečke“ stranke je dr. Franko in doslej tudi nje voditelj. G. Vran to taji, trdeč, da so ga (Frankota) kmetje naprosili, naj stopi v „kmečko“ stranko. Po vzroku ne dovoli g. V. vprašati, odrezavši se: „Kmetje (kateri?) ga hočejo, pa je konec“. Gosp. Vran, razumni ljudje si volijo predsednika po zaslugah. Ali bi bil ta župan tomajski ostal z odprtimi usti, ako bi ga bil kdo pozval, naj navede le eno zaslugu dr. Frankota za kmeta! G. V., dr. Franko je pristni „frakar“, ker nosi „frak“ pri prilikah kakor gosposki ljudje. Kakor ne spada „frak“ med kmečko obleko, tako tudi ne dr. Franko v kmečko stranko. (Dalje prihodnjič.)

Dopisi.

Iz Cerčna. — (Čitalnica rediviva.)

Po dve in pol letnem spanju so zaspani liberalci zopet pričeli čitalnico oživljati k življenju, v kateri dve in pol leti ni bilo nikakega znaka življenja. Drugega v tem času niso storili v tem društvu, kakor da so spremenili pravila v čisto liberalnem smislu ter sprejeli kot glavno točko ples. Spremenili so tudi vse druge točke, ki se nanašajo na društveno geslo „Vse za vero, dom, cesarja“, koje geslo se blišči le še na društveni zastavi v veliko nesoglasje s pravili. Čitalnica je sedaj preustrojena popolnoma po Gabrščekovem receptu, in ni dvoma, da jim v najkrajšem času zapove izbrisati z društvene zastave tudi geslo „Vse za vero, dom, cesarja“, kakor je to geslo tudi on sam vrgel iz svojih listov. S svojim novim pravilom se je čitalnica popolnoma izneverila prvotnemu demokratičnemu programu, ter je danes le še shajališče nekaterih liberalcev. Kdor je bil na občnem zboru na sv. Jožefa dan 1. 1907, se bo še spominjal, s kako oliko in s kakimi sredstvi so nastopali nekateri liberalci, da se jih je mogel sramovati vsak pošten človek. Vpisovali so zadnje dni svoje pristaše v društvo brez njihove vednosti, da so si na tak nepošten način pridobili večino. To je odkrito pred pričami priznal tedanji tajnik liberalcev Stravs, da se je tako delalo.

Odpor proti temu je bil čisto naraven. Izstopila je večina članov, ter pristopila k „Slov. kat. izobraž. društvu“, ki je največje nepolitično društvo na Cerkljanskem. (Dalje prihodnjič.)

Politični pregled.

Državni zbor.

Listi poročajo, da seskličje državni zbor dne 5. oktobra, ako se ne pojavijo poprej kake posebne ovire. Sklicanje državnega zbora pa je mnogo odvisno od sklicanja češkega deželnega zbora. Če se pa češki deželni zbor skliče dne 15. septembra, to še ni gotovo, ker Nemci niso še odstopili od svojih zahtev, ki so za Čehe nesprejemljive.

Cesar za spravo.

Listi pišejo, da pckličje cesar k sebi češkega in nemškega ministra-rojaka. Istotako pišejo listi, da bode, v slučaju, ako bi se spravne konference med Čehi in Nemci ponesrečile, dana načelnikom večjih parlamentarnih strank prilika, da bodo izrazili vladarju svoje mnenje o položaju.

Cesarjeva izjava gledé češkega dež. zbora.

Cesar se je v nedeljo, ko je bil pri njem min. preds. baron Bienert, izrazil,

da je njegova želja, da se delovanje češkega deželnega zbora na vsak način omogoči. Vsi češki listi z zadovoljstvom beležijo cesarjeve besede, da se mora omogočiti redno delovanje češkega zbora.

Cesar ostro obsodil protičeške demonstracije.

Češki list „Čas“ poroča iz zanesljivega vira, da je cesar v zadnji avdijenciji nasproti baronu Bienertu ostro obsodil protičeško gonjo na Nižjestriskem, zlasti na Dunaju. Cesar je dobro informiran o pristranosti in zagrizenosti ministra Schreinerja in je Bienertu naročil, naj Schreinerju dopové, da bi cesarju ne bilo ljubo, ako bi šel Schreiner hujskat na Češko. Nato je Schreiner obolet in opustil potovanje.

I. Jugoslovansko-češki katoliški shod.

„Hlas Naroda“ priporoča skupni jugoslovansko-češki katoliški shod, ker je razpoloženje med Nemci proti Slovnanom tudi v mnogih takozvanih krščanskosocialnih krogih skrajno sovražno. —

Ministerska kriza v Srbiji.

V Srbiji imajo zopet ministersko krizo. Pravosodni minister Ribarac je podal namreč kralju svojo ostavko in ravno to namerava storiti tudi ministerski predsednik Novaković. Zaradi občinskih volitev v Šabac-u so nastala navskrižja med pravosodnim ministrom in med ministrom notranjih zadev.

Bosanski deželni zbor.

Volitve v bosanski deželni zbor se bodo vršile koncem jeseni; deželni zbor se bode sklical začetkom prihodnjega leta. —

Drobne politične vesti.

Nemški kancelar pride med 20. in 30. septembrom na Dunaj ter se predstavi našemu cesarju. Pri ti priliki obišče tudi grofa Aerenthala. — Špancem gre v Maroku zadnji čas bolje. Premagali so v raznih bitkah Maročane ter se pomikajo vedno bolj naprej. — Srbija se hitro oborožuje. Nakupila je ogromne množine dinamita in 4,000,000 patronov.

Domače in razne vesti.

Pozor na volilne imenike!

Sliši se, da imajo liberalni župani na Krasu ukaz od izvrševalnega odbora, naj skričijo dobo glede upogleda v volilni imenik. Neki napredni župan je razglasil preteklo nedeljo, da bode imenik razpoložen v pogled od 31. avg. do 3. septembra. Zaupniki, pozor na taka postopanja! § 3. volilnega reda pravi, da mora vsaki župan razpoložiti volilni imenik skozi 14 dni v pogled v občinski pisarni. Take nepostavnosti naj se takoj naznanijo na glavarstvo!

Shod slovenskih kolonov priredi „Zveza slovenskih kolonov“ jutre dne 29. t. m. ob 3. pop. v G a b r j u pri Šlovrencu v Brdih v prostorih krčmarja Valentina Klavora št. 1. Slovenski koloni, udeležite se v obilnem številu!

Karolična vizitacija v devinskem dekanatu se bode vršila v tem le redu: Dne 12. septembra zj. prihod prevzvišene knezoadškofa v Devin ter delitev sv. birme; popoldne sv. birma v Mavhinjah ter odhod v Nabrežino; 13. sept. zj. sv. birma v Nabrežini, popoldne vizitacija v Slivnem; 14. sept. zjutraj sv. birma v Zgoniku, popoldne vizitacija v Samatorci in odhod v Šempolaj; dne 15. septembra zj. sv. birma v Šempolaju, popoldne odhod v Kostanjevico; dne 16. sept. zjutraj sv. birma v Kostanjevici, popoldne sv. birma v Temnici in vizitacija v Selah ter odhod v Breštovico; dne 17. sept. zj. sv. birma v

Brestovici, popoldne vizitacija podružnice sv. Anastazije in vizitacija v Jamljah; dne 18. sept. zj. sv. birma v Dobrodubu, popoldne v Št. Martinu na Krasu in odhod v Opatjesele; dne 19. sept. zj. sv. birma v Opatjesele, popoldne vizitacija v Novivasi ter odhod v Gabrije; dne 20. sept. zj. sv. birma v Gabrijah, popoldne vizitacija na Vrhu. Zvečer prihod prevzvišenega v Gorico.

Dva zlatomašniška jubileja.

— Danes dne 28. avgusta, je petdeset let, kar sta bila v mašnika posvečena prečastita gospoda Janez Wolf, skolastik stolne cerkve in Franc Štepančič, ekonom v centralni bogoslovnici. Vrtilma in velezasluznima gospodoma kličemo: Na mnoga leta! V spomin veselega dogodka poklanja preč. g. zlatomašnik Franc Štepančič „Slovenskemu sirotišču“ 50 K. Bog poplačaj stotero! Preč. g. skolastik stolne cerkve Janez Wolf, bode jutre ob 7. uri zjutraj imel slovesno zlato mašo z zahvalno pesmijo v kapeli tuk. centr. semenišča.

Volitve in prestave v štajerski kapucinski provinciji. — Pri kapitlju, ki se je vršil v Celju 24. avgusta t. l. za štajersko kapucinsko provincijo so bili izvoljeni in prestavljeni po sledečem redu:

Večest. P. Donat Zupančič provincijal; preč. P. Sigismund Wagner, P. Zeno Lezuo, P. Lin Prah, P. Gothard Burtšcher defintorji. Celje: P. Ladislav Hazemali, gvardjan; P. Karol Kemperle, vikar. Lipnica: P. Albin Fetzler, gvardijan; P. Kerubin Koller, vikar. Gorica: P. Janez Ažbe, kustos romanus I, vikar; P. Lin Prah, gvardijan. Wolfenberg: P. Filip Semlič v Škofjokoku. Sv. Križ: P. Otokar Cejan za gvardjana v Celovec; P. Kamil Požar v Krško. Krško; P. Ludvik Rantaša v Irdning za lektorja. Murau: P. Matej Rescher v Lipnico. Celovec: P. Lambert Lanzuner, kustos rom.; P. Erhard Pečar v Škofjokoku; P. Gregor Roj v Schwanberg. Hartberg: P. Henrik Putrih za gvardjana v Wolsberg; P. Norbert Ladinig, vikar. Škofjokoku: P. Bonaventura Savec v Sv. Križ (pri Vipavi). Schwanberg: P. Hieronim Stremlinger za gvardjana v Sv. Križ; P. Hubert Madlener, gvardijan istotam; P. Viljem Ebenberger v Murau. Irdning: P. Štefan Trenner v Schwanberg; P. Ferdinand Stadler v Sv. Križ.

Imenovanja in premeščenja v učiteljski službi v goriškem okraju. — Potovalni učitelj Poberaj Josip pride iz Vrat - Gor. Lokovec v Cerovo; Reja Leopold pojde iz Cerovega na Vrata - Gor. Lokovec. Gorjup Alojz postane voditelj v Gabrijah; na Banjšice pride Poljšak Alojzij. V Kafu postane učitelj - voditelj Filipič Karol, na njegovo dosežanje mesto pri Murovcih je imenovan učiteljski kandidat Ribičič Josip. Za Ravne je imenovan učiteljski kandidat Doljak Valentin. Učiteljica Gulin Terzija je premeščena iz Raven v Rihemberg. V Ravnah bo nedomeščala obolelo učiteljico Angelo Šušteršič, kije dobila polleten dopust, učiteljska kandidatinja Lapanj Ivana. V Prvačino pride Kuntih Matilda. Za provizorične učitelje so imenovani za Tevče učiteljski kandidat Rajer Albert, za Podsabotin učiteljski kandidat Pavljetič Fran, za Vrh pri Kanalu učiteljski kandidat Furlani Vladimir; te zadnje tri šole se pa imajo komaj ustanoviti od dež. šolskega sveta.

Veliki punt. kmečka zgodba iz 18. stol., je izšel. V par dneh ga bodo lahko imeli cenj. bravci že v rokah. Naroča se pri „Narodni tiskarni“ v Gorici in stane 1 K 60 v, s poštino 10 v več. Knjiga obsega 256 strani v mali 8°; oceno priobčimo o priliki.

Ali pojdemo volit? — Gotovo! To je naša sveta dolžnost! Tu ne pomaga noben izgovor češ: brez mene vseeno opravijo, zaradi mene ne bode ne boljše, ne slabše. Takí izgovori so ničevi! Zavrtni in sicer ostro zavrniti moramo take! Le pogledjmo, kako neumorno se trudijo druge stranke, kako premetujejo

volilne imenike, jih prepisujejo in natančno od imena do imena gledajo, ali so vsi njih pristaši v njih vpisani. Pa ne le to! Nasprotniki pazijo z bistrim očesom tudi na to, ne bi li kakega našega volilca izbrisali. Torej nasprotniki delajo po dvoje reklamacij: eno za upis njih pristašev v volilne imenike, eno pa za izbris naših. Torej pozor! Vsi na delo! Malenkosti naj odpadejo! Za vzgled postavljamo našim pristašem in agitatorjem socialne demokrate! Pogledajo naj, kako oni marljivo delajo. Vsak sodrug v občini ima določen delokrog, ima določeno število volilcev, katere mora obiskati, jih pregovoriti in jih varovati, da jih kateri ne pregovori. Tako delajo povsod! Skušnja uči! Taka podrobna agitacija je najpotrebnejša! Torej volit pojdemo vsi, do zadnjega moža!

Ivan Mermolja obsojen. — „Kmečki Glas“ je prinesel o „Centralni posojilnici“ nesramen in obrekovalen članek. „Centralna posojilnica“ je poslala popravek „Kmečkemu Glasu“, ki v svoji priznani „resnicoljubnosti“ tega popravka ni hotel priobčiti v zakonitem roku. Sodnija je bila drugega mnenja nego odgovorni urednik „Kmečkega Glasa“. Obsojila je odgovornega urednika Ivana Mermolja na globo 10 K; priobčiti mora v prvi številki „Kmečkega Glasa“ doposlani mu popravek, ker bi se sicer ustavilo izdajanje lista ter bi moral plačati vse kazensko-pravne stroške.

Napredna olika. — Z grdo besnostjo se je zagnala „Soča“ v nedeljsko mirensko slavnost ter pisala o pijanih in zbesnelih „Čukih“ ter o dopjonih, katere so plačali nunci. „Čedni“ „Slov. Narod“ se je pa povspel do trditve, da so se „Čuki“ obnašali kot zverine. Pustimo jim to veselje, čeravno ve vsakdo, ki se je udeležil te slavnosti, da je to do pičice zlagano in izmišljeno.

Kje se dobe podivjanci, ki se kot zverine obnašajo („Narodove“ besede), naj dokazuje to-le: Z nedeljske vrtojske veselice se je vračala v mesto skozi Št. Peter večja družba naprednih „inteligentov“, med njimi še preveč znan slovenski trgovec, nek odvetniški uradnik, nek sodnijski pomožni uradnik ter več drugih. Prisedši v Št. Peter — bilo je okoli 1/212. ponoči — so zagledali v hiši gosp. podžupana Blažice luč. Začeli so tolči na vrata. Ker so hišni vsi spali, se je le soproga g. podžupana na oknu oglasila ter vprašala, kaj hočejo. Predno pa se je g. podžupan oblekel, so napredni olikanci brez dovoljenja odprli vrata in prišli v hišo. Na vprašanje, zakaj so to storili, so rekli da zato, ker so luč videli. „Luč gori pri nas vedno in sicer tam le pred podobo M. B.“, se je glasil odgovor. „Kaj, tudi vi ste sakr.... klerikalci?“ se je zadržal eden teh naprednih olikancev. Med tem, ko je šel gospodar iskati stražarja, so jo „inteligenti“ pobrisali. Stvar sicer ni še končana, zagovarjati se bodo morali na drugem mestu.

Pripomniti moramo, da se je nahajal med omenjeno družbo tudi neki „oberurh“. Tu imaš „Soča“ priliko, da poveš „urhom“, kaj smejo in kaj ne smejo, ako hočejo veljati za omikance. Pusti torej „Orle“, od katerih je izključeno, da bi se tako spozabili, pri miru, in bavi se raje z omiko tvojih „urhov“.

„Kmečki Glas“ je zdaj pred volitvami grozno pobožen. V predzadnji številki pravi, da je „Kmečka stranka“ tudi **verska** in da se poteguje za nauk Kristusov. To piše zdaj, da bi naše dobre, verne kmete premotil in zase pridobil. Lani pa je pisal: Naš voditelj dr. Franko je poudarjal, da ni naša stvar, pozitivno za vero delati, ker mi **nismo verska stranka.**

Kakor kaže!

Volilci, odprite oči! „Soča“ se je zagnala v nas zaradi notice, ki smo jo pod tem naslovom priobčili v zadnji št. našega lista, v kateri je bilo govora, kako sodijo liberalci o našem poštenem kmečkem ljudstvu, o katerem pravijo, da je zabito, neumno, da je naš kmet polčlovek, neumno otroče itd., in smo

rekli, da je A. Gabršček na nekem demokratskem shodu rekel, da slovenski narod ne sme pričakovati rešitve od našega kmeta. Gabrščeka in liberalce je sedaj teh besedi sram, ter jih tajijo. Gabršček pravi, da je to grda laž, da je nekaj enakega govoril dr. Tuma v Bovcu pred leti. Počasi, prijatelj! Počakaj, da ti osvežimo spomin. Uže l. 1907 smo mu to očitali, a mož je molčal. Pisali smo: „Da je liberalna ljubezen do kmeta le prazna fraza, je dokazal sam vodja goriških liberalcev A. Gabršček, ki je govoril na zadnjem soc. demokratskem shodu. Pri tej priliki, kakor smo uže poročali, mu je ušlo, da je povedal kar v resnici misli o kmetu. Dejal je, da od kmeta ni pričakovati slovenskemu narodu rešitve.“

Tako! „Soča“ bo sedaj menda zadovoljna! In ljudje, ki tako mislijo o kmetu, vabijo sedaj ob volitvah kmete v svoj tabor, ker bi s pomočjo zaničevanega kmeta vendar radi prišli do svojih sebičnih namenov!

Ali se mu je zmešalo, ali pa je vreden brezovke! Ivan Mermolja iz Vrtojbe, podpredsednik „Kmečke stranke“ in urednik „Kmečkega Glasa“ trdi v svojem listu med drugim tudi to-le:

1. „Primorski List“ in „Gorica“ sta nekrščanska in protiverska lista;
 2. klerikalna gosposka (hotel je menda reči: gospoda!) pri „Gorici“ in pri „Primorskem Listu“ je brezsramna in brezvestna;
 3. vsi klerikalci se nezrečeno veselijo škode kmetov radi nizke cene zadnjega krompirja;
 4. liberalni klerikalci trgovci glavni sotrudnik „Gorice“;
 5. hudobna klerikalna klika se je obesila za tega trgovca, da se reši.
- Je pač lep list, ta lažnjivi „Kmečki Glas“!

Četrtekova „Soča“ pogreva zopet laž o Gregorčič-Pajerjevi zvezi, a strahopetni gospod lažnik zopet nima poguma, da bi se pod svojo trditvijo podpisal, in zopet ni imenoval visoke politične osebe, na katero se je skliceval. Je že preneumno, preotročje!

Razglas. — Razpisuje se natečaj mesta poštnege ekspedijenta pri novo ustanovljenem c. kr. poštinem in brzojavnem uradu v Opatjesele, politični okraj Gorica. Letni dohodki obstoje iz: Plače 600 K, za oskrbovanje pošne službe, uradnega pavšala 125 K, služabniškega pavšala 140 K. Prošnje vložiti je tekom štirih tednov pri c. kr. poštinem in brzojavnem ravnateljstvu Trstu. Natančnejša pojasnila daje omenjeno ravnateljstvo. C. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo v Trstu, dne 28. julija 1909.

Razpisan štipendij. — Z začetkom prvega semestra 1909/10 je razpisan štipendij v znesku 350 K, ustanovljen po baronu Rottenburg-u za gimnazijce. Pravico do štipendija imajo ubogi dijaki, ki so pridni in lepega vedenja, pripadajoči goriško-gradiščanski grofovini, vpisani v goriško gimnazijo brez ozira na njihovo pokolenje ali veroizpoved. Prošilci morajo vložiti svoje prošnje potom vodstva c. kr. gimnazije na c. kr. namestništvo v Trstu do 30. oktobra t. l. Prošnji morajo priložiti: 1) rojstno-krstni list; 2) spričevalo v cepljenju koz; 3) ubožni list; 4) dve zadnji semestralni spričevali; 5) potrdilo pristojnosti v goriško-gradiščansko grofovino.

178.000 kron je urednik „Kmečkega Glasa“ porinil kmetom v žepe v teku treh let s svojo „Eksportno drugo“. Ko je to mož zapisal, se je najbrže sam sebi smejal. Mi smo mu uže povedali, da ni porinil v kmečke žepe Mermolja v teku treh let niti vinarja, pač pa je samo letos, ko je stal na čelu kupčiji s krompirjem, škodoval kmetom več kot za 178.000 K. To pa zaradi tega, ker ni priskrbel, kakor je obljubljal — in kmetje so mu verovali, — trgovca, ki bo ves krompir kupil po pošteni ceni. Ko smo ga zato zgrabili, je rekel, da je kriv nizke cene krompirja

dež; malo kasneje je rekel, da uže pove, kdo jekriv nizke cene; sedaj pa vrača vso krivdo na odbor zadruga, kateremu pa je stal letos takorekoč on na čelu. Čuden mož! Kmetje pa se le jezijo nad Mermolja in ga delajo odgovornega za sramotno nizko ceno krompirja. — V zadnjem „Glasu“ se mož pere ter našteva zasluge, katere si je stekel pri kupčiji s krompirjem, katere pa niso neverljive, ako se pomisli, po kaki ceni se je krompir prodajal. To bi bil zadosten odgovor Mermolju, kajti tu govore dejstva. Ker pa mož brska še nadalje po tej aferi in hoče dokazati, da ni on kriv, da je cena krompirju padla od 9 na 8 K kvintal, pribijemo dejstvo, da je ravno on, Mermolja, delal na to, da se je cena znižala na 8 K. To sam priznava v „Glasu“. Tekal je okoli, da se je to prej ko prej zgodilo na veliko škodo kmetom. Tekal je od podpredsednika k predsedniku itd. Tu je tukaj jase dokaz, kdo je kriv, da je padla cena krompirju od 9 na 8 K. Kmetje so sedaj na jasnem! Zato smo ga tudi pozivali, naj to pojasni. Sedaj ne trebamo drugega! Bilanca je ta-le: Mermolja je kmete farbal z obljubo, da jim preskrbi trgovca, Mermolja je tekal okoli, da je dosegel, da je cena krompirju padla od 9 na 8 K, Mermolja je torej kriv, da so ostali žepi kmetov na polovico prazni. Potem ima ta mož še drzno čelo trditi, da je potisnil v kmečke žepe **178.000 K?**

Trentarski junaki, ki so rešili ponesrečenega ljubljanskega zdravnika dr. Stojca iz triglavskega pogorja na Škraticu se imenujejo: Komac Jože (Plavec), Anton Tožbar (Špič), Komac Andrej (Motasin) in Janez Berginc. Slovensko planinsko društvo izda razglednice s sliko imenovanih štirih junakov. Planince in hribolazce opozarjamo na te razglednice.

Pripravnica v Kobaridu. S prihodnjim šolskim letom se odpre v Kobaridu pripravnica za srednje šole. — Vpisovanje v to pripravnico se bode vršilo dne 15. in 16. septembra t. l. Vsprejetih bode 50 učencev.

Ladjedelnica v Trziču. Govori se, da namerava vlada nakupiti ladjedelnico v Trziču in jo spremeniti v ladjedelnico za vojne ladje. V tej zadevi se je baje mudil zadnje dni v Trziču admiral grof Montecuccoli.

Nepredvidnost in nesreča. — 14-letni Viktor Rakar iz Breginja je našel v bližini njegove hiše dinamitno patrono, katero je dal svojemu mlajšemu bratu. Ta je zažgal žveplenko ter prišel z njo tako blizu patrone, da se je ta vnela. Pri tem je nastala eksplozija, ki je Viktorju razmesarila štiri prste desne roke. Viktor se nahaja sedaj v bolnišnici, kjer mu bodo najbrže prste odrezali.

Kazen radi psa. — Kmet Ignac Ličen iz Rihemberga je bil obsojen na globo 10 K odnosno v zapor do 48 ur, ker je pustil na svobodo nekega psa brez nagobčnika. Psa mu je bil izročil v varstvo njegov prijatelj. — Pes je namreč ugriznil nekega kmeta.

Nenadna smrt. — 50 letnega drvarja Ivana Lovišček je včeraj zjutraj na Verdijevem tekališču zadela kap. Vse prizadevanje priteklih na pomoč je bilo zastoj. Bil je takoj mrtev. Prepeljali so ga v mrtvašnico na pokopališču.

Podraženje žita. Žitne cene na trgu v Budimpešti so se iznova zvišale. Ogrskega žita prihaja zelo malo na trg, največ ga je z Rumunske. Tudi cene koruzi so se izdatno zvišale, kar seveda vpliva tudi na žitne cene.

Drobfince.

Zeppelin III. — Te dni se bo vršila poskusna vožnja z zrakoplovom „Zeppelin III.“ ki ima prevoziti v 19 urah daljavo 760 kilometrov, namreč iz Friedrichshafen-a do Berolina.

Zaboden v sodni dvorani. — Neki kmet iz Bude pri Sadagori, imenom Anton Nagrovski, je tožil svojo sorod-

nico Ano Škoromeda radi neke dedščine. Sodišče je razsodilo proti Škoromedi. Ko je sodnik prečital razsodbo, je Škoromeda nenadoma potegnila oster nož izza pasa ter ga zabolila Nagrovske mu v prsa. Škoromeda je bila takoj aretirana.

Ostrupljenje z rumom. — V premogokopu v Pilisvörörvar-u na Ogerskem je tamošnje konsumno društvo razprodalo delavcem več ruma. Že drugi dan jih je 7 umrlo 7, pa nevarno obolelo. Preiskava je dognala, da so pili kupljeni rum, v katerem so se nahajale strupene alkoholične snovi.

Mesto izginja. — Mesto Dera Ghazi Khan v Britski Indiji bode nedvomno izginilo z zemeljskega površja. Reka Ind neprestano odnaša zemljo s hišami in mošejami vred. Mesto je staro, ima več zgodovinskih znamenitosti in šteje krog 24.000 prebivalcev.

Čuden samomor. — Čuden samomor je izvršil v Trutnovu delavec Josip Vaniček. Dal si je zanjko okrog vratu in vrv pritrdil na železniško zatvornico. Po odhodu vlaka se je zatvornica dvignila ter potegnila Vanička s sabo. Dasi je železniški čuvaj takoj prihitel, vendar je bilo za rešitev že prepozno, ker je Vaniček med tem že umrl.

V Rotterdamu so umrli 4 otroci za kolero. Zbolele so na ti nevarni bolezni še druge osebe.

Pri vojaških vajah na Krivošlju je obležalo zaradi velike vročine 13 častnikov ter 200 mož. Eden rezervist je radi solnčarice umrl. Ko je njegova žena to zvedla, jo je zadela kap ter je tudi ona ostala mrtva. Uradno se zdaj zatrjuje, da je to poročilo pretirano.

Grozna nesreča. — Blizu Budimpešte se nahaja smodnišna tovarna, v kateri izpraznjujejo stare ne več rabljive vojaške patrone. Pri tem delu pa se je razpočila edna patrona ter 13 delavcev težko in 3 lahko ranila.

Analfabetizem v Italiji. — Po ljudskem štetju je bilo v Italiji l. 1901 32 milj. 500.000 prebivalcev, od teh 27 milj. 500.000 nad 6 let starih. Od slednjih je bilo 13 milj. 350.000 analfabetov (48,5%). Najslabše je tozadevno v Siciliji, kjer je 83%, in v Kalabriji, kjer je 80% analfabetov.

Zadnji potres v Mehiki je zahteval 1000 žrtev. Število ranjencev je seveda mnogo večje. Telegrafične in železniške zveze so pretrgane. Skoraj vsa mesta v državah Gueri, Onaca, Piela in Miconca so razdjana.

Pozor krčmarji!

Kadar kupujete vino ali rakijo ali ob času zorenja grozdja, se vam priporočam. Stanujem v Poreču že mnogo let in poznam popolnoma tukajšne razmere glede dobrih in manj dobrih vin in se zato priporočam vsem krčmarjem, naj se zanesljivo obračajo name pismeno ali ustmeno, ker posredujem v vseh razmerah.

Martin Sreboht, trgovec
Poreč, Istra.

Novodošlo blago za NASTOPNO SEZONO

se vdobi po zmernih cenah v delavnicah in trgovini z gotovimi oblekami

Anton Krušič,
krojaški mojster in trgovec
v Gorici Tržaška ulica št. 16
(v lastni hiši).

Opozarja se gg. odjemalce, da je došla ravno kar velika množina raznovrstnega blaga kakovosti iz avstrijskih in angleških tovarnih najrazličnejših

za vsaki stan.

Letnik

1910

naše „Družinske pratke“

je ravnokar izšel in se dobiva skoro po vseh trgovinah, na debelo pa v Ljubljani: v »Katoliški Bukvarni«, prodajalni »Katol. tisk. društva«, dalje v trgovinah Ant. Krisper, Vaso Petričič in Ivan Korenčan; v Trstu: prodajalna »Kat. tisk. društva«, v Celju: Zvezna trgovina.

Cena komadu 24 vin., po pošti 10 vin. več. Zahtevajte jo povsod in ne dajte si vsiljevati drugih pratik!

Proda se

oprava za prodajalnice manufakturnega ali pa špece-rijskega blaga. — Kje, pove gospod **Teodor Hribar** v Gosposki ulici, ali pa naše uredništvo.

Stavbena tvrdka Znidarčič & Stepančič Gorica.

ulica Matjoli.

se priporoča sl. občinstvu in drugim korporacijam za izdelovanje vsakovrstnih stavbenih del.

Prezema nadzorstvo in izdelovanje načrtov ter statičnih računov.

Za obila naročila se toplo priporočata

Znidarčič & Stepančič.

Svoji k svojim!

Brez konkurence!
Naznanjam sl. občinstvu, da sem etvoril v Solkanu v lastni hiši

veliko zalogo raznovrstnega pohištva.
Priporočam novoročenem kompletne spalne sobe. **Cene zmerne in brez konkurence.**

Blago trpežno in lično izdelano. Upogled zaloge dovolje vsakomur, ne da bi bil primoran kaj naročiti. Posebno se priporočam gg. rodeljubom z dežele, prečastili duhovščini, sl. učiteljskva itd. Za obilen obisk se priporoča

FERDINAND DELAK,
v SOLKANU št. 299.

Gene zmerne!

Novo podjetje v Solkanu!

Jakob Miklus

mizar in lesni trgovec
v Podgori

na voglu železniškega mosta
(na cesti, ki pelje proti Gradiški)

Trguje tudi z opeko, ima veliko zalogo vsakovrstnega trdega in mehkega lesa domačega in tujega, v-liko zalogo pohištva, vinskih posod, stiskalnic itd.

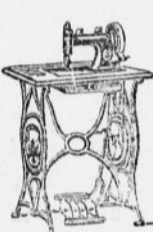
Anton Kuštrin,

trgovec v Gorici
Gosposka ulica št. 25

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo Santos, Sandomingo, Java, Ceylon, Portoriko itd. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istrsko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Mljaveče prve in druge vrste, namreč ob 1/2 kila in od onega unta. Testenine iz tvornice Znidarčič & Valenčič. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mлина iz Kranja in iz Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste

Čudovito niske cene dvokoles šiv. strojev, vsakovrstnih gramofonov za gostilne,

kakor tudi različnih najnovejših plošč. zvršujejo se tudi vse poprave.

Pri Batjel-u

GORICA Stolna ulica 3-4.

Prodaja tudi na mesečne obroke. — Novi slovenski ceniki franko.

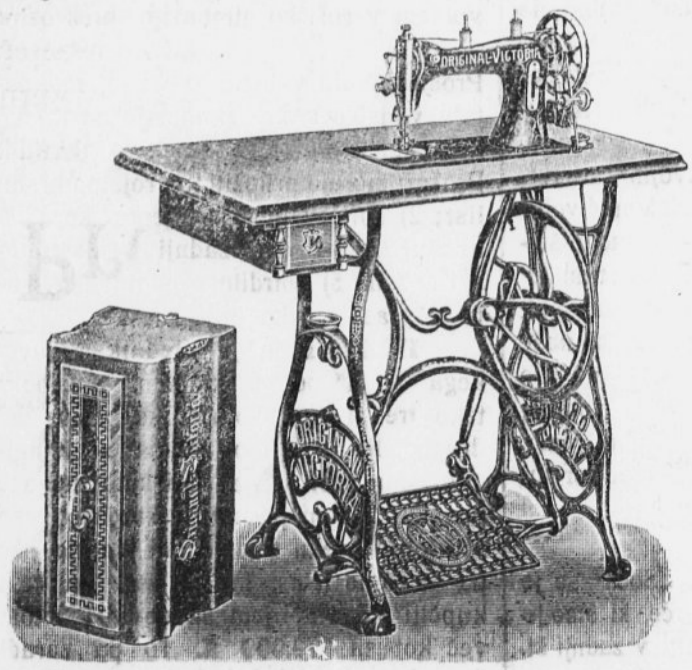
Izdeluje tudi stavbarska in cerkvenega dela. Izgotovljeno pohištvo lastnega izdelka priprosto in fino se dobi pri

Anton Černigoj - Gorica.
Tržaška ulica 18.

CENJ. DAME IN GOSPODJE — POZOR!

imate že šivalni stroj? Ako ga nimate, omislite si najnovejšo marko „Original-Viktoria“ in najboljšega izdelka. Po dolgoletnih skušnjah sva prišla do prepričanja, pa ostane „Original“ vedno le najboljši.

Original-Viktoria stroji delajo še po 10 letni uporabi brezšumno.

Original-Viktoria stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene.

Original-Viktoria stroji so najpripravnejši za umetno vezenje (rekamiranje). Tvrdka stav na razpolago strankam učiteljico, ki poučuje brezplačno.

Original-Viktoria stroji so najboljši izdelek vseh dosedaj obstoječih tovarov.

Za vsak stroj jamčiva 10 let.

Nikdo naj ne zamudi priliko ogledat si pred nakupom „Original-Viktoria“ stroje.

Edina zaloga „Original-Viktoria“ strojev in drugih šivalnih strojev, dvokoles „Puch“ orožja, municije in vseh lovskih priprav pri tvrdki,

Kerševani & Čuk — Gorica Stolni trg (Piazza Duomo) št. 19.